

Aprill üllatas kuuma ja kuivaga

Ain Kallis, Klimatoloog

Vähemalt 135 aastat pole Eestimaal olnud nii kuuma jürikuud, kui seda oli tänavu. 24. aprillil püstitati Kundas uus kuurekord – 27,6 soojakraadi varjus. Tundus, et ilm ei saa enam millegagi üllatada. Jürikuu kokkuvõtteid tehes selgus aga, et ka terve kuu keskmine õhutemperatuur oli kõrgem kui kunagi varem.

Kuum keskmine. Meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis (MHI) arutati kogu Eesti keskmiseks väga kõrge 8,1 soojakraadi, mis ületab pikaajalise keskmise ehk normi ligi viie kraadi võrra. Tartu 135-aastases vaatlusreas oli tänavune aprill oma 9,3 kraadiga konkurentsilt esikohal, järgnevad 1920. ja 1921. aasta aprill 8,5 soojakraadiga ja möödunud aasta 8,4-ga.

Lõunamaiselt soe tuli kuu lõpp: viimane kümmepäevak Tartumaal oli ligi üheksa pügala võrra soojem kui tavaliselt. Pole siis mingi ime, et puud varakult õide läksid. Kõige palavam oli Lõuna-Eestis – Võrus ja Valgas oli aprillis keskeltläbi üle 9,5 soojakraadi, külmim oli muidugi saartel ja Peipsi ääres nagu kevaditi ikka.

Külmadeta ööd. Öökülmad lõppesid Tartumaal juba 7. aprillil, klimatoloogiline suvi (ööpäeva keskmine temperatuur üle 13 kraadi) kestis 19. aprillist peaaegu kuu lõpuni. Vanarahva tarkuse kohaselt tohib kartuleid maha panna siis, kui kannatab palja tagumikuga mullal istuda. Tänavu oleks vabalt seda teha saanud juba poolest aprillist – ligi nädala jagu oli päevi, kui muld kuumenes isegi 30–35 kraadini.

Nagu ikka siis, kui sooja ja päikest palju, jääb niiskusest väheseks. Nii oli aprill väga kuiv. Kõige rohkem sai vihma Põlva (32 mm ehk 82% normist), kõige vähem Võru (16 mm ehk 42% tavalisest kogusest). Eestis sadas vaid kahe kolmandiku jagu keskmisest (24 mm). Agrometeoroloogid hindasid olukorda põllukultuuridele ohtlikuks, kui põuane periood edasi kestab. Ja nii läkski: eelmise nädala kartulipanijad võisid märgata, et muld oli lausa tuhkkuiv. Metsad ja kulu roheline varjus on krõbisev-kuivad ning väga tuleohtlikud. Õnneks lubavad meteoroloogid nädala lõpuks leevendavat vihma. Loodame, et nii läheb, sest muidu muutub pilt üsna troostituks.

Üllatused. Loodusnähtustest äratasid kõige enam tähelepanu virmalised ööl vastu 7. aprilli. Neid oli seekord näha peaaegu kogu Euroopas ja Põhja-Ameerikas. Kes kartis taas maailma lõppu, kes nautis taevast tulevärki.

Kui möödunud kevadel oli Emajõgi kõvasti üle kallaste, siis tänavu tõusis Tisza jõe veetase rekordtasemele, paduvihmad kimbutasid Rumeeniat, Kagu-Aafrikat. Väga palav oli Sibi-nimelises kohas Pakistanis (47C°), kõige külmem paik aprillis oli aga Siberis, põhjapoolkera "külmanabal" Oimjakonis (–39C°).

Selget ilma aprilli jätkus -- vaid neljal päeval oli taevas täispilves.

Päike käib juba kõrgel, ultraviolettkiirguse indeks tõusis aprillis 4,4-ni,

9. mail aga 4,7-ni. Nii maksab päevitamisega ettevaatlik olla.